

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Jana Dvořáka a soudců Ondřeje Bartoše a Jaroslava Vávry v právní věci

žalobkyně: **V. K.**

zastoupená advokátem Mgr. Markem Hylenou
sídlem Staré náměstí 15, 560 02 Česká Třebová

proti

žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje,**

sídlem Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 6. 2022,
č.j. KrÚ 53677/2022/57/OMSŘI/Bk

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobkyně vlastní rodinný dům v městské lokalitě zastavěné vilové čtvrti v Ústí nad Orlicí, ulice X, přičemž zástavba lokality vznikala v první polovině minulého století.

V průběhu společného územního a stavebního řízení o žádosti vlastníků sousedního rodinného domu (dále též jen „*stavebníci*“) vedeného z důvodu záměru nástavby části rodinného domu žalobkyně vznesla námitky, jež souvisely především s obavou zvýšeného zastínění její nemovitosti a snížení oslunění přímo sousedící obytné místnosti – kuchyně v přízemí jejího domu.

II. Napadené rozhodnutí

2. Městský úřad v Ústí nad Orlicí (dále též jen „*stavební úřad*“) vedl společné územní a stavební řízení, dne 30. 3. 2022 vydal společné povolení, ve kterém reagoval na námitky žalobkyně (první rozhodnutí stavebního úřadu bylo k odvolání žalobkyně zrušeno). Vydání společného povolení předcházelo rozhodnutí o povolení výjimky ze dne 1. 12. 2020 týkající se nedodržení odstupových vzdáleností. Odvolání žalobkyně proti povolení výjimky bylo zamítnuto rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 3. 2021. Žalobkyně proti společnému povolení vydanému stavebním úřadem podala odvolání, jehož podstatným obsahem byly především námitky spojené s obavou zvýšeného zastínění a snížení oslunění části jejího bytu. Žalovaný napadeným rozhodnutím odvolání žalobkyně zamítl a vydané společné územní a stavební rozhodnutí potvrdil s tím, že námitky žalobkyně měl za nedůvodné.

III. Obsah žaloby

3. V úvodní a rovněž závěrečné části žaloby žalobkyně obecně namítá, že byly porušeny základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až § 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „*správní řád*“). Poukazuje na to, že stavební úřad nenapravil nedostatky, pro které bylo jeho první rozhodnutí odvolacím orgánem (žalovaným) zrušeno. Postup stavebního úřadu nebyl přiměřený, nestranný a úřad nedodržel zásadu minimalizace zásahů do oprávněných zájmů nabytých v dobré víře. Odkaz na obecné zásady částečně rozvíjí, avšak stále v obecné rovině, v tom, že nebylo přihlédnuto ke všem důležitým skutečnostem, nebyl zjištěn skutečný stav věci a stavební záměr nebyl hodnocen na základě objektivních podkladů. Podklady pro vydání rozhodnutí v podobě projektové dokumentace nesplnily požadavky právních předpisů. Tuto posledně zmíněnou námitku soud považuje za více individualizovanou výhradu žalobkyně.

4. V souvislosti s tím v závěru žaloby k postupu žalovaného a stavebního úřadu žalobkyně obecně poukazuje na zásadu legitimního očekávání (povinnost nevytvářet nedůvodné rozdíly při rozhodování podobných případů), zásadu správního uvážení a zásadu subsidiarity, jež měl stavební úřad zohlednit zejména v situaci, kdy bylo namísto řešit situaci smírným odstraněním rozporů. Zmiňuje, že postup stavebního úřadu vyvolává domněnku o účelovém procesu, postaveném na cíleném přehlížení námitek a podsouvání faktů, které mohou vytvářet falešnou pravoplatnost.

5. Žalobkyně v žalobě zdůrazňuje, že podstatou žalobních námitek a též námitek uplatněných před správními orgány je obava ze zvýšení zastínění a snížení oslunění obytné místnosti (kuchyně) v jejím rodinném domu čp. X ulice X s oknem do kuchyně orientovaným severozápadním směrem. Nedostatečné vyhodnocení těchto námitek bylo dle žalobkyně důvodem, proč žalovaný zrušil první rozhodnutí stavebního úřadu. Poukazuje na podzákonné předpisy (vyhlášky a normy), jež upravují náležitosti denního osvětlení a proslunění obytných místností. Povolenou nástavbou zcela jistě dojde ke

zhoršení stávajícího stavu. Dle názoru žalobkyně se stavební úřad ani žalovaný námitkami žalobkyně řádně nezabývali. Zmiňuje, že stavebníky předložená projektová dokumentace nesplňuje požadavky přílohy 8 bod B.1 písm. h vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.

IV. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný s žalobou nesouhlasil. Uvedl, že stavební úřad v druhém rozhodnutí nedostatky průběhu řízení napravil a spis, projektovou dokumentaci doplnil. Další žalobní námitky jsou opakováním námitek předložených stavebnímu úřadu, se kterými se tento vypořádal. K zastínění uvedl, že k němu došlo již v minulosti nástavbou nad garáží rodinného domu žalobkyně a též výsadbou zeleně, jež situaci zhoršila.

V. Jednání soudu

7. Při jednání soudu žalobkyně setrvala na tom, že rozhodnutí stavebního úřadu a poté i žalovaného bylo vydáno na základě nedostatečně zpracované projektové dokumentace. Zopakovala námitku zastínění a snížení oslunění. Stavební úřad nenapravit chyby, pro které žalovaný jeho první rozhodnutí zrušil. Původní nástavba garáže byla zpracována tak, aby místnost byla osvětlena. Studie oslunění, resp. zastínění nebyla zpracována. Pokud je poukazováno na stínění zelení, jedná se o zeleň na sousedním pozemku a nikoli o zeleň na pozemku žalobkyně.

8. Žalovaný odkázal na písemné vyjádření k žalobě a též na obsah napadeného rozhodnutí.

VI. Posouzení věci krajským soudem

9. Žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)], osobou k tomu oprávněnou, žaloba je přípustná.

10. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rámci uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s.ř.s., podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného ve smyslu § 75 odst. 1 s.ř.s.

11. Žaloba není důvodná.

12. Zcela na úvod soud připomíná, že napadené rozhodnutí a rozhodnutí orgánu I. stupně tvoří pro účely soudního přezkumu jeden celek. Rovněž tak soud, vzhledem ke koncepci žaloby, uvádí, že smyslem soudního přezkumu není podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění [srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130 publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47]. Soud při přezkumu vychází ze skutkových zjištění, jež učinily správní orgány (zejm. orgán I. stupně), pokud nejsou žalobkyní podstatným způsobem zpochybněny.

13. Dále platí, že samu okolnost, že soud (případně předtím správní orgán) nepřisvědčil argumentaci účastníka řízení, nelze bez dalšího považovat za porušení jeho práv. Právo na spravedlivý proces nelze vykládat tak, že jde o právo jednotlivce na vyhovění jeho návrhu

či na rozhodnutí v jeho prospěch (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. III. ÚS 2773/11, dostupné stejně jako další citovaná rozhodnutí Ústavního soudu na <http://nalus.usoud.cz>).

VI.a. Celkové hodnocení

14. Pro pochopení souzeného případu je třeba uvést, že rodinný dům žalobkyně a sousední dům stavebníků se zamýšlenou nástavbou v druhém nadzemním podlaží jsou dvojpodlažní (dvoj)domy, jež se nachází ve stabilizovaném území zastavěném nikoli řídce vilovou zástavbou z první poloviny minulého století (dle konstatování stavebního úřadu). Z obsahu spisu je rovněž zřejmé, že zástavba v průběhu času podléhá různým stavebním úpravám, především úpravám ve formě přístaveb a nástaveb tak, aby byly splněny nové požadavky vlastníků či obyvatel rodinných domů. Původní architektonický ráz vilové zástavby byl změněn, resp. narušen.

15. Povolovaná stavba stavebníků spočívá v nástavbě části jejich rodinného domu, z původního půdního prostoru budou v nastavované části rodinného domu vytvořeny dva pokoje, koupelna a WC, nad upravovanou částí bude provedena demontáž části krovu a bude provedena nově, při respektování výšky hřebene stávající střechy. Umístění domu, resp. jeho půdorys se nijak nemění, rovněž odstupové vzdálenosti od společných hranic pozemků a staveb mezi sebou se nemění.

16. Prvotní projektová dokumentace předložená stavebníky obsahovala nedostatky, jež byly prostřednictvím námitek žalobkyně identifikovány. V průběhu řízení byla dokumentace doplněna, v průběhu řízení bylo rovněž rozhodnuto o povolení výjimky z odstupových vzdáleností. Na základě prvního odvolání žalobkyně bylo napraveno zejména procesní pochybení stavebního úřadu, který po doplnění dokumentace a po povolení výjimky znovu neoznámil účastníkům zahájení řízení a nedal jim tak dostatečný prostor pro uplatnění námitek.

17. Před tím, než se soud bude věnovat vypořádání žalobních bodů, je třeba uvést, že v zásadě každá nová (a nejen městská) stavba či její úprava s sebou nese možné negativní vlivy. Účelem územního řízení je posoudit jejich přípustnou míru a stanovit, zda je její umístění v území možné či nikoli. Stavební úřad i žalovaný věc uzavřeli, že v posuzované věci negativní vlivy nepřesahují míru toho, co je žalobkyně jako vlastnice sousední nemovitosti povinna strpět. Námitky žalobkyně se pak ukázaly v průběhu řízení jako nedůvodné. To neznamena, že snad plánovaná nástavba neměla do práv žalobkyně vůbec zasáhnout. Má se tak však dle soudu stát způsobem, který nevybočuje z obvyklých poměrů v dané lokalitě. Jedná se o poměrně hustě zastavěnou lokalitu a po žalobkyni lze spravedlivě požadovat, aby omezení svých práv a případné snížení pohody bydlení snášela. Z uvedených důvodů nemohl dát soud žalobkyni za pravdu. Též bylo stavebními orgány konstatováno, že k samotnému domu, jenž je ve vlastnictví žalobkyně, byla v minulosti realizována nástavba, která negativně zasáhla do míry oslunění bytu, resp. nyní nařikávané místnosti a patrně měla i vliv na zastínění nemovitosti sousední.

VI.b. Zásady správního řízení a přezkoumatelnost rozhodnutí

18. Soud uvádí, že napadené rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí stavebního úřadu i jím předcházející postup má za vyhovující a přezkoumatelný. Závěry obou rozhodnutí

jsou podloženy dostatečnými zjištěními a potřebnými podklady, obsaženými ve správním spise. Výsledné rozhodnutí je dostatečně, logicky a smysluplně odůvodněno, včetně vypořádání námitek žalobkyně. Nepřezkoumatelné rozhodnutí by žalobkyni velice obtížně umožnilo podat žalobu s několika konkrétními výhradami a polemizovat v nastíněném rozsahu s jednotlivými dílčími závěry žalovaného.

19. Žalobkyně namítla, že postup stavebního úřadu nebyl přiměřený, nestranný a úřad nedodržel zásadu minimalizace zásahů do oprávněných zájmů nabytých v dobré víře. Takto pojaté námitky jsou formulované ryze obecně, což má za následek to, že též soud se k nim může vyjádřit opět jen velice obecně, pokud vůbec přistoupí k tomu, že účelem soudního přezkumu by bylo reagovat na každou námitku, která není jakkoli individualizovaná. Jakékoli znaky nepřiměřenosti postupu či jeho nestrannosti soud nenalezl. Tvzení žalobkyně patrně vychází z toho, že jejím námitkám nebylo dáno za pravdu v řízení před stavebním úřadem ani v řízení odvolacím. Nevyhovění námitkám není v dané věci výrazem nedodržení práv žalobkyně. Sam odvolací orgán první rozhodnutí stavebního úřadu pro procesní pochybení zrušil a posléze uvedl, že procesní chyby, včetně nedostatku spisu, byly napraveny. K zásadě minimalizace zásahů do práv žalobkyně soud již obecně uvedl, že po žalobkyni lze spravedlivě požadovat, aby omezení svých práv a případné snížení pohody bydlení v jisté míře snášela. Stavební stav její nemovitosti i nemovitosti sousední není záležitostí navždy neměnnou. Je však třeba, aby každá změna s potenciálem zásahu do soukromých práv dalších osob byla řádně posouzena, což bylo splněno. Soud toto může konstatovat toliko obecně, jelikož žalobkyně v tomto okruhu námitek blíže neuvedla, v čem pochybení spatřuje. Soud k tomu dodává, že stavební úřad nemá legální možnost sám měnit předmět řízení, případně jinak směřovat vůli stavebníka v tom, jaké stavební úpravy zamýšlí realizovat.

20. Žalobkyně v jiné pasáži žaloby rovněž obecně argumentovala (i) zásadou legitimního očekávání, tedy povinností nevytvářet nedůvodné rozdíly při rozhodování podobných případů, dále (ii) zásadou správního uvážení a (iii) zásadou subsidiarity, jež měl stavební úřad zohlednit zejména v situaci, kdy bylo namístě řešit situaci smírným odstraněním rozporů.

21. Porušení zásady narušení legitimního očekávání však žalobkyně blíže neodůvodnila, zůstala v rovině obecných tvrzení. Přitom její názor a vůle v průběhu celého řízení fakticky směřují k tomu, aby zamýšlené stavební úpravy nebyly povoleny z důvodu zvýšení zastínění/snížení oslunění jedné místnosti bytu, což jakákoli ustálená rozhodovací praxe rozhodně nezavádí. Soud naopak již zmínil, že patrně každá stavba či její úprava, nejen ve formě nástavby v urbanizované lokalitě, s sebou nese potenciální zásah do stávajících poměrů, který bude obvykle spojen s negativním vlivem na sousední nemovitosti. Právní úprava ani její aplikace v rozhodovací činnosti tomu nemůže zabránit a není to ani jejím účelem. Cílem a účelem posouzení je, aby případný zásah nevybočil z obvyklých poměrů v daném místě.

22. K zásadě správního uvážení žalobkyně uvádí, že byla zanedbána zásada materiální pravdy ve vztahu k podobně a obsahu nedostatečné projektové dokumentace. Soud již shora uvedl, že žalovaný v prvním odvolacím rozhodnutí kvalitu a možné nedostatky v obsahu dokumentace zmínil, v druhém žalobou napadeném rozhodnutí již uvedl, že

pochybení v řízení před stavebním úřadem bylo napraveno. Soud s tímto souhlasí, přičemž k náležitostem, obsahu a doplnění dokumentace se vyjádří v následující pasáži odůvodnění.

23. Odkazem na zásadu subsidiarity žalobkyně namítla, že stavební úřad měl účastníky vést ke smírnému odstranění rozporů. Poukazuje na možnost uvedenou v ustanovení § 141 odst. 8 správního řádu. Jak již soud shora uvedl, stavební orgány nemají podstatný prostor pro to, aby mohly měnit obsah žádosti stavebníka. Obsahem oznámeného záměru, včetně projektové a výkresové dokumentace, je dán předmět řízení. Z obsahu spisové dokumentace je patrné, že stavebníci trvali na svém záměru nástavby dle předložené dokumentace a k nesouhlasným námitkám žalobkyně doložili doplňující podklady. Společné řízení o vydání povolení bylo zahájeno z důvodu, že stavebníci nebyli schopni předložit souhlas všech vlastníků sousedních nemovitostí. Žalobkyně dle obsahu spisu rovněž na svých námitkách setrvala. Jednalo se tak o situaci řešení námítky předvídané v ustanovení § 114 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Žalobkyně nařiká, že stavební úřad nevedl účastníky ke smíru, nicméně sama však konkrétní (ani hypotetickou) představu o obsahu smíru neuvádí. Stavebníci v průběhu stavebního řízení uvedli, že žalobkyni nabízeli různé varianty, s tím však žalobkyně nesouhlasila. Z uvedeného se podává, že možnost dohody či smíru, jak zmiňuje žalobkyně, byla obtížně představitelná. Z takto popsaného stavu soud nemůže uzavřít tak, že stavební orgány nedostály povinnosti pokusu řešit situaci smírnou cestou, byť správní spis neobsahuje výslovnou zmínku či popis kroků stavebního úřadu v tomto ohledu. Řešení námítky dle § 114 odst. 3 stavebního zákona zmiňuje a preferuje variantu dohody, dle soudu jej však nelze mít za formalizované sporné řízení ve smyslu § 141 správního řádu, jak se domáhá žalobkyně.

24. Soud se neztotožňuje ani s tvrzením žalobkyně v tom, že postup stavebního úřadu vyvolává domněnku o účelovém procesu, postaveném na cíleném přehlížení námitek a podsouvání faktů, které mohou vytvářet falešnou pravoplatnost. Konkrétní námitky žalobkyně založené na sousedském právu a míře oslunění jejího bytu byly stavebními orgány odpovídajícím způsobem vypořádány. K tomu následující pasáže odůvodnění rozsudku.

VI.c. Obsah projektové dokumentace

25. Blíže individualizovanou námitkou (oproti stručnému odkazu na obecné zásady řízení) je námitka, že nebylo přihlédnuto ke všem důležitým skutečnostem, nebyl zjištěn skutečný stav věci a stavební záměr nebyl hodnocen na základě objektivních podkladů, a to s doplněním, že podklady pro vydání rozhodnutí v podobě projektové dokumentace nesplňovaly požadavky právních předpisů.

26. Soud zjistil, že projektová dokumentace předložená stavebníky byla doplňována v průběhu společného územního a stavebního řízení, což soud nespatřuje jako podstatné pochybení. Koncentrace se vůči stavebníkům nemůže uplatnit, pokud reagují včas na námitky ostatních účastníků řízení dotčených jejich záměrem, tak jak se stalo u žalobkyně. Ani případné úpravy záměru během povolovacího procesu na prvním stupni by nebyly ničím nepřipustným, pokud nepřesáhnou rozumnou míru a neznemožní orientaci a identifikaci záměru.

27. Projektová dokumentace předložená stavebníky spolu s oznámením záměru byla datována únorem 2020, při místním šetření konaném stavebním úřadem dne 9. 6. 2020 zpracovatel projektové dokumentace Ing. V. E. doplnil studii prověření oslunění bytu v 1. NP domu žalobkyně, zaslal ji rovněž elektronicky již dne 29. 5. 2020. Následně bylo řízení přerušeno z důvodu podání žádosti o povolení výjimky z odstupových vzdáleností. Výjimka byla povolena a navazující odvolání žalobkyně proti této výjimce bylo zamítnuto. Poté stavební úřad vydal první rozhodnutí ve věci samé. Po zrušení prvního rozhodnutí (povolení) žalovaným následovalo doplnění spisu o souhlasné závazné stanovisko KHS Pardubického kraje, jež se týkalo především odstraňování krytiny s obsahem azbestu. Ve spise je poté opakovaně založeno odborné vyjádření k prověření oslunění bytu zpracované autorizovanou osobou Ing. E., projektant se rovněž vyjadřuje k námitkám ohledně oslunění a osvětlení a zachování kvality bydlení.

28. Žalobkyně poukazuje na nedodržení požadavku kvality projektové dokumentace, a to konkrétně odkazem na Přílohu č. 8 bod B.1 písm. h) vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, kde se uvádí, že souhrnná technická zpráva má obsahovat v popisu území stavby vliv stavby na okolní stavby a pozemky, ochrana okolí, vliv stavby na odtokové poměry v území. Souhrnná zpráva skutečně velice stručně uvádí, že okolní stavby nebudou stavebním záměrem ovlivněny. Zpráva však byla následně doplněna o vyjádření odpovědného projektanta, zpracovatele dokumentace.

29. Vyjádření zpracovatele dokumentace Ing. V. E. ze dne 29. 5. 2020 soud považuje za přípustné doplnění dokumentace, a to též v návaznosti na námitky vznesené žalobkyní v průběhu řízení. Projektant se vyjádřil k dennímu osvětlení kuchyně žalobkyně, prověřil splnění parametrů proslunění bytu v prvním podlaží ve smyslu § 13 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby a ČSN EN 17037 denní osvětlení budov. Rovněž se vyjádřil k dennímu osvětlení a k možným dopadům na kvalitu bydlení. Soud tak nedává za pravdu žalobkyni, že stavební úřad rozhodoval na základě nedostatečných podkladů či podkladů, které nesplňovaly požadavky právních předpisů.

VI.d. Odstupové vzdálenosti a řízení o výjimce

30. V průběhu společného územního a stavebního řízení byla na žádost stavebníků povolena výjimka z ustanovení § 25 odst. 2 a 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území. I tato výjimka se týkala nemovitostí žalobkyně, neboť nebyla dodržena minimální vzdálenost stavby od společných hranic, která činila 1,581 metru až 1,993 metru. Dále nebyla dodržena vzdálenost stavby od sousedního domu, jež činila 2,664 metru až 2,711 metru.

31. Žalobkyně v nyní podané žalobě proti povolení výjimky, jež bylo potvrzeno odvolacím orgánem (žalovaným), výslovně nebrojí. Avšak vzhledem k tomu, že povolení výjimky má souvislost s tvrzenými dopady na nemovitost žalobkyně, soud se k otázce výjimky alespoň stručně vyjádří. Činí tak i proto, že žalobkyně v průběhu společného řízení brojila proti výjimkovému rozhodnutí u zdejšího soudu žalobou, která byla usnesením ze dne 13. 5. 2021, č.j. 52 A 34/2021-24 odmítnuta. Soud tak rozhodl v souladu s ustálenou judikaturou, která uvedená rozhodnutí ze soudního přezkumu vylučuje, neboť k zásahu do práv osob nedochází povolením výjimky, ale případně až navazujícím aktem

správného orgánu, kterým je rozhodováno o celém předmětu řízení. Zde se jedná o společné územní a stavební povolení.

32. Soud v povolení výjimky pochybení v daném případě neshledal, byť častá stavební praxe posuzuje výjimky velice volně. V mnoha případech častým povolováním výjimek dochází ke zhoršování nejen architektonických a urbanistických hodnot prostředí, především pak dochází ke značnému zhoršování kvality bydlení v rodinných domech s připojenými prostory (zahradami).

33. V dané věci se jedná o nástavbu domu při zachování jeho půdorysu 1. nadzemního podlaží a toliko část stavby se zvyšuje. Vzdálenosti mezi nejbližšími body posuzovaných staveb se již nezmenší, vybudováním prostoru nad stávající budovou dojde k rozšíření prostoru stavby, který se bude nacházet blíže, než dovoluje shora citovaná vyhláška. Nedojde ke zvětšení absolutní výšky stávajícího rodinného domu, požárně nebezpečný prostor pozemek žalobkyně nezasáhne s tím, že nově navržená okna nejsou z pobytových místností. Za daného popisu stavu má soud za to, že povolení výjimky nebylo v rozporu s právními předpisy a situaci v místě zásadně nenarušilo. Soud však souhlasí s odvolacím správním orgánem, který přílehavě uvedl, že žádost o výjimku byla odůvodněna velice stroze. Důvody žádosti o výjimku však lze dovodit implicitně ze samotného řízení zahájeného stavebníky, jež mělo za cíl rozšířit obytnou plochu jejich rodinného domu. Odvolací orgán rovněž přílehavě posoudil možné dopady na sousední zástavbu a konstatoval, že přiměřené omezení vlastnického práva žalobkyně lze akceptovat. Konstatoval rovněž, že v městské zástavbě nelze očekávat, že v průběhu plynutí času zůstane stav výhledu, resp. oslunění neměnný.

VI.e. Zastínění a snížení oslunění místnosti

34. Námitka zvýšení zastínění a snížení oslunění obytné místnosti (kuchyně o velikosti 16 m²) v domě, resp. bytu žalobkyně je stěžejní námitkou vznesenou již od počátku společného řízení. Zcela na úvod soud uvádí, že má za to, že jak stavební úřad, tak žalovaný se vypořádání této námítky v patřičné míře věnovali. K námitce se vztahovalo i doplnění spisové dokumentace. Stavební úřad se k námitce vyjádřil na straně 6 a 7 rozhodnutí, žalovaný pak na stranách 5 až 7 napadeného rozhodnutí.

35. Podle § 89 odst. 6 a též § 114 odst. 3 stavebního zákona platí, že *námitku, o které nedošlo k dohodě mezi účastníky řízení, stavební úřad posoudí na základě obecných požadavků na výstavbu, závazných stanovisek, popřípadě rozhodnutí dotčených orgánů nebo technických norem, pokud taková námitka nepřesahuje rozsah jeho působnosti. Nedošlo-li k dohodě o námitce občanskoprávní povahy, stavební úřad si o ní učiní úsudek a rozhodne ve věci; to neplatí v případě námitek týkajících se existence práva nebo rozsahu vlastnických práv.* Námitka zastínění, resp. ztráty proslunění je směřována jak k dodržení obecných požadavků na výstavbu a technických norem, tak se jedná o námitku občanskoprávní, tedy námitku plynoucí ze sousedského práva. Správní orgány se námitkou zabývaly z obou uvedených hledisek.

36. Prvně správní orgány vyšly z dokumentu předloženého a potvrzeného autorizovaným inženýrem Ing. V. E. nazvaného Prověření proslunění bytu v 1. NP domu čp. X ul. X, Ústí nad Orlicí, ve kterém bylo doloženo, že požadavky na proslunění bytu posuzovaného jako celku vyhovují normě ČSN EN 17037, neboť dvě obytné místnosti

bytu jsou prosluněny jistě více jak 1,5 h denně v rozhodném období. Rovněž splnění požadavku proslunění bytu jako celku dle § 13 odst. 2 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby bylo prověřeno s tím, že součet podlahových ploch prosluněných obytných místností činí 68 % ze součtu podlahových ploch všech obytných místností bytu. Žalobkyně i přesto na námitce setrvala s tím, že projektová dokumentace je v dané věci nedostatečná. Též při jednání soudu konstatovala, že nebyla zpracována řádná studie. Sama však do řízení s jinými podklady (kromě fotografií) nepřišla, konkurenční studii nepředložila a ani neuvedla, jaké zásadní chyby se měl zpracovatel materiálu dopustit. Proto se jak správní orgány, tak soud, mohou o zpracované vyjádření autorizované osoby opřít.

37. Pro úplnost k samotné podstatě a určení normového data hodnocení délky proslunění, tedy k 1. březnu, soud uvádí, že smyslem regulace není zajistit uživatelům bytů oslunění dne 1. března, ale vyloučit taková neefektivní řešení bytů, kdy okna všech obytných místností bytu jsou obrácena severním směrem nebo jsou nadměrně stíněna. Cílem autorů normy bylo zajistit uživatelům bytů přiměřenou dobu přítomnosti slunečních paprsků alespoň v jedné z obytných místností v jarních měsících, tj. v době, kdy po přestálé zimě obyvatelé nejvíce trpí nedostatkem slunečního záření, jarní únavou a sezonní emoční poruchou¹. Z uvedených důvodů je zřejmé, že podstata argumentace ztráty dopadu slunečních paprsků tvrzená k červnu a červenci (viz doložená foto žalobkyně) pak postrádá logiku v návaznosti na normové požadavky.

38. Soud částečně rozumí stesku žalobkyně, která odkazem na fotografie tvrdí, že dojde ke ztrátě oslunění místnosti kuchyně, což dokládala fotografiemi pořízenými v průběhu měsíců června a července. Okno v této místnosti je orientováno severozápadním směrem. Již z toho, že žalobkyně doložila fotografie z letních měsíců, kdy výška slunce nad obzorem nabývá nejvyšších hodnot, je vysoce pravděpodobné, že po zbývajících, a tedy patrně převážnou, část roku do místnosti přímé sluneční paprsky i bez realizace záměru stavebníků stěží dopadají. Též projektant ve svém posouzení proslunění uvádí, že u kuchyně nepočítá s jakýmkoli prosluněním a vychází z toho, že studie se vztahuje k bytu jako celku a nikoli k jednotlivým místnostem bytu zvlášť. Toto správné pojetí ostatně odpovídá i normovým požadavkům, jak soud vysvětlil v předchozím odstavci.

39. Stavební orgány rovněž správně vyšly z toho, že se jedná o změnu stavby v již zastavěném území, kde je nutno s určitým dopadem staveb na okolí počítat. Záměr přitom nevybočuje z časem změněného charakteru okolní zástavby, nástavba nezvyšuje celkovou výšku domu, rozšiřuje část umístěnou v druhém nadzemním podlaží. Stávající odstup od společné hranice zůstává zachován, rovněž tak jako odstup od sousedního domu. Žalovaný i stavební úřad rovněž připomněli, že k podstatnému zastínění okna do kuchyně, jež je orientováno severozápadním směrem, došlo již v minulosti, a to přístavbou domu žalobkyně. Částečně se na zastínění též může projevit vzrostlá vegetace (stromy) v blízkosti samotného okna. Nelze pak uzavřít, že zamýšlená nástavba je podstatným a rozhodujícím faktorem zastínění.

40. Stavební úřad i žalovaný podle krajského soudu dostáli své povinnosti posoudit záměr nejen z hlediska stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů (veřejnoprávní

¹ KAŇKA, Jan. Proslunění budov a urbanismus. SVĚTLO - časopis pro světlo a osvětlování, 2014, dostupné online na <http://www.odbornecasopisy.cz/svetlo/clanek/prosluneni-budov-a-urbanismus-634>

úprava), tak učinit si též úsudek o občanskoprávních námitkách žalobkyně (viz § 89 odst. 6 a § 114 odst. 3 stavebního zákona). Uvedený postup plyne též např. z rozsudků NSS ze dne 27. 2. 2007, č. j. 2 As 61/2006-69 a ze dne 30. 4. 2020, č.j. 6 As 171/2019-37; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na <http://www.nssoud.cz> či v systému ASPI. Správní orgány správně poukázaly na místní poměry v posuzované zástavbě a konstatovaly, že situace vzájemného ovlivnění sousedních staveb je v místě obvyklá. Vždy budou v okolí dotčených nemovitostí části pozemků, které budou trvale zastíněny vlastní nebo sousední stavbou. Zamýšlený záměr realizovaný severozápadním směrem od domu žalobkyně stávající stav nebude podstatnou měrou zhoršovat.

41. Krajský soud vychází z toho, že aby byla občanskoprávní námitka nadměrného zastínění důvodná, muselo by se buď velmi výrazně snížit oslunění a denní osvětlení stavby či pozemku oproti stávajícímu stavu, nebo by se jeho výsledná hodnota musela blížit nejnižším hodnotám, které ještě připouští příslušná technická norma (na normové hodnoty odkazuje § 12 odst. 4 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby). Nado by muselo nastat v rozporu s aktuálními poměry v daném místě (např. vilová čtvrť s řídkou zástavbou, kde je většina domů plně osluněná). V případě žalobkyně se o takto dramatickou situaci nejedná, neboť podstatná část (více jak 85 %) nezastavěné plochy pozemku žalobkyně bude osluněna, jak uvedl žalovaný na straně 6 napadeného rozhodnutí. Stejně tak se k zastínění nepřidružily další negativní vlivy, které by se s ním kumulovaly a zhoršovaly jeho dopad na práva žalobkyně (např. ztráta soukromí, omezení výhledu nebo přístupu vzduchu, další imise vyvolané záměrem apod.). Pak by ovšem mohly k úspěchu občanskoprávní námitky vést jen zcela výjimečné okolnosti. Tyto okolnosti však soud nenalezl.

42. K domu žalobkyně byla v minulosti provedena přístavba a nástavba v místě garáže, a to na jižní straně domu, čímž zcela jistě došlo ke zhoršení poměrů osvětlení místnosti, do které žalobkyně situovala kuchyň. Takovým postupem jako by bylo pominuto, že v budoucnu rovněž může dojít k úpravám nemovitosti sousední. Žalobkyně sice velmi obecně namítala, že k rozšíření domu stavebníků mohlo dojít jiným způsobem a dožadovala se smírného řešení věci (dohodou), nicméně jiný způsob realizace, který by na její práva měl podstatně menší dopad, nenadnesla. Soud proto po zvážení všech okolností dané situace dospěl k závěru, že stavebníci neomezí žalobkyni v obvyklém užívání jejího domu a pozemku podstatným způsobem a nad míru přiměřenou místním poměrům (§ 1013 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

VI.f. Kvalita prostředí

43. Žalobkyně skrze citaci soudního rozhodnutí v jiné věci zmínila zhoršení kvality prostředí. Toto spojila opět téměř výlučně se zvýšením zastínění a namátkově jako příklad též zmínila možné zvýšení vlhkosti. Kvalita prostředí však není jakýmsi autonomním pojmem či kategorií, neboť kvalita prostředí (dříve pohoda bydlení) se skládá z více faktorů. Z historického pohledu pojem „pohoda bydlení“, který obsahovala v § 4 odst. 1 a § 8 odst. 1 dnes již zrušená vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, byl nahrazen pojmem „kvalita prostředí“ obdobného obsahu (srovnej § 20 odst. 1 a § 25 odst. 1 vyhlášky č. 501/2006 Sb., a rovněž rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2016, č. j. 2 As 174/2016-20). Jak v této souvislosti vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze

dne 13. 9. 2019, č. j. 1 As 329/2018-66, je možné z tohoto důvodu stávající judikaturu vztahující se k pohodě bydlení v plném rozsahu aplikovat i na pojem kvalita prostředí.

44. V rozsudku ze dne 2. 2. 2006, č. j. 2 As 44/2005-116, č. 850/2006 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud pojem pohoda bydlení rámcově vymezil tak, že *„pohodou bydlení je nutno rozumět souhrn činitelů a vlivů, které přispívají k tomu, aby bydlení bylo zdravé a vhodné pro všechny kategorie uživatelů, resp. aby byla vytvořena vhodná atmosféra klidného bydlení; pohoda bydlení je v tomto pojetí dána zejména kvalitou jednotlivých složek životního prostředí, např. nízkou hladinou hluku (z dopravy, výroby, zábavních podniků, ze stavebních prací aj.), čistotou ovzduší, přiměřeným množstvím zeleně, nízkými emisemi pachu a prachu, osluněním apod.; pro zabezpečení pohody bydlení se pak zkoumá intenzita narušení jednotlivých činitelů a jeho důsledky, tedy objektivně existující souhrn činitelů a vlivů, které se posuzují každý jednotlivě a všechny ve vzájemných souvislostech. Správní orgán při posuzování, zda je v konkrétním případě pohoda bydlení zajištěna, nemůže ovšem zcela abstrahovat ani od určitých subjektivních hledisek daných způsobem života osob, kterých se má stavba, jejíž vliv na pohodu bydlení je zkoumán, dotýkat; podmínkou zohlednění těchto subjektivních hledisek ovšem je, že způsob života dotčených osob a jejich z toho plynoucí subjektivní nároky na pohodu bydlení nevybočují v podstatné míře od obecných oprávněně požadovatelných standardů se zohledněním místních zvláštností dané lokality.“*

45. Na citovaný rozsudek navázal rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2008, č. j. 9 As 61/2007-52, č. 1602/2008 Sb. NSS, který vymezil kritérium rozhodné pro posouzení, zda došlo, či nedošlo k zásahu do pohody bydlení. Rozhodným kritériem pro určení intenzity těchto účinků na okolí je tzv. „přípustná míra“, kterou (jak vyplývá z judikatury Nejvyššího soudu) je třeba rozumět míru přípustnou podle právních předpisů, včetně ustanovení občanského zákoníku (srovnej např. již usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2929/99); jedná se o neurčitý právní pojem, což v případě námitek vznesených ve správním řízení *de facto* znamená nutnost posuzování námitek tohoto typu vždy *ad hoc* (případ od případu).

46. Realizaci navrženého záměru dle soudu nedochází ke změně poměrů v území v takové intenzitě, aby bylo možno hovořit o narušení kvality prostředí, ev. pohody bydlení v rozporu s vyhláškou č. 501/2006 Sb., či o mimořádném negativním ovlivnění vlastníků okolních nemovitostí (žalobkyně) v jejich užívání a zásahu do jejich vlastnických práv nad míru přiměřenou poměrům ve smyslu § 1013 občanského zákoníku. Zásah do práv žalobkyně nelze hodnotit jako natolik mimořádné obtěžování, které by realizaci záměru v dané lokalitě znemožňovalo (srovnej k tomu také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2010, č.j. 7 As 13/2010-145, z něhož vyplývá, že vlastníci nemovitostí dotčených zbudováním stavby na sousedním pozemku si nemohou osobovat právo na to, aby byla vyloučena každá stavební změna v jejich sousedství, která by podstatně snížila míru jejich soukromí). Krajský soud v této souvislosti odkazuje také na závěry vyslovené již v rozsudku ze dne 12. 9. 2008, č. j. 2 As 49/2007-191, č. 2479/2012 Sb. NSS, z nichž vyplývá, že změny ve využití území v průběhu času, včetně nejrozumnějších stavebních aktivit, jsou přirozenou součástí vývoje, a to zvláště v urbanizovaných oblastech. Žalobkyně proto nemá (a ani nemůže mít) subjektivní veřejné právo na to, aby poměry v daném území zůstaly zakonzervovány a nemohly se změnit. Nadto soud připomíná, že zásah do kvality prostředí skrze snížení oslunění již shora vyhodnotil jako přípustný, další podstatné faktory snížení kvality prostředí, jak zmíněno výše, v řízení

nebyly nadneseny. Zmínka o možném zvýšení vlhkosti byla žalobkyní zmíněna namátkou a nebyla čímkoli podložena. Měla patrně souviset (soud dovozuje) toliko s úbytkem přímého slunečního světla na omezené ploše přibližně 10 m² před oknem kuchyně. Takto nadnesená blíže nespecifikovaná námitka nemůže podložit zásadní hodnotící úvahu o změně kvality prostředí.

47. Žalobkyně poukázala na ustanovení § 55 odst. 2 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby s tím, že výjimku při odchýlení se od normy možno při dodržení ochrany zdravých životních podmínek požadovat stavebník u své stavby a nikoli při zastínění stavby sousední. Soud k tomu uvádí, že se jedná o částečné nepochopení, kdy vyhláška primárně stanovuje parametry na výstavbu a nikoli parametry omezení okolních staveb. Z uvedeného je pak logické, že o výjimku dle § 55 odst. 2 vyhlášky žádá stavebník. Nad rámec uvedeného, avšak v podstatném, pak soud uvádí, že z odborného posouzení vyplynulo, že normované požadavky na proslunění bytu budou i po realizaci záměru bezpečně dodrženy.

48. Konečně žalobkyně podpůrně ke své argumentaci ohledně ztráty oslunění odkázala na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2014, č.j. 45 A 59/2012-67, ze kterého dovozovala, že tato okolnost musí být posouzena i v situaci, kdy prováděcí vyhlášky ke stavebnímu zákonu nestanoví žádné limity, a hodnocení vlivů stavby má být komplexní. Krajský soud k tomu uvádí, že hodnocení provedené správními orgány bylo provedeno právě jak s ohledem na vyhláškové či normové požadavky (proslunění bytu a s tím spojené místnosti), tak s ohledem na dopady, jež se v normách či vyhláškách nevyskytují (stínění části pozemku, dopady na kvalitu prostředí, posouzení občanskoprávního charakteru námitky). Důraz na řádné vyhodnocení možných dopadů akcentovaný Krajským soudem v Praze v označeném rozsudku je též třeba vnímat v poměrech jím souzené věci, která od věci žalobkyně vykazuje značné odlišnosti. Tím soud připomíná, že závěry z právních vět či odůvodnění rozsudku je třeba vykládat v návaznosti na skutkový stav věci, jež v naprosté většině případů bývá věc od věci odlišný. Ovlivnění dopadů zastínění na zahradu souseda stavebníka je v obou věcech zásadně odlišné (převážná část nezastavěné části pozemku žalobkyně není záměrem ovlivněna na rozdíl od věci souzené Krajským soudem v Praze), rovněž se v odkazované věci jednalo patrně o výrazné zastínění výstavbou nového bytového domu, který zásadně převyšoval okolní zástavbu o 5 – 6 metrů, což též lze jen velmi obtížně přirovnat k situaci žalobkyně. Soud tak ani této námitce nedává za pravdu.

VII. Závěr a náklady řízení

49. S ohledem na výše uvedené soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Žalobkyně na svých právech zkrácena postupem žalovaného nikterak nebyla.

50. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná. Žalovanému podle obsahu správního spisu nevznikly takové náklady soudního řízení, které by přesahovaly rámec běžné úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 14. prosinec 2022

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu